Todays daf sponsored by Comp-U-Plus the lowest price for Linksys/Cisco and electronics - www.compuplus.com
Lilui Nismas R' Pinchas Ben Eliezer Yaakov Reich A"H

תורה אור

ורבנן שנת חמשים אתה מונה ואי אתה מונה שנת חמשים ואחת לאפוקי מדר' יהודה *דאמר שנת חמשים עולה לכאן ולכאן קא משמע לן דלא ודמוסיפין מחול על קדש מנלן דתניא* °בחריש ובקציר תשבות ר"ע אומר אינו צריך לומר חריש וקציר של שביעית שהרי כבר נאמר °שדך לא תזרע וגו' אלא חריש של ערב שביעית הנכנס לשביעית וקציר של שביעית היוצא למוצאי שביעית ר' ישמעאל אומר *מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהוא מצוה ורבי ישמעאל מוסיפין מחול על קדש מנ"ל נפקא ליה מדתניא° *ועניתם את נפשותיכם בתשעה יכול בתשעה תלמוד לומר בערב אי בערב יכול משתחשך ת"ל בתשעה הא כיצד מתחיל ומתענה מבעוד יום מלמד שמוסיפין מחול על קדש אין לי אלא בכניסתו ביציאתו מנין ת"ל °מערב עד ערב אין לי אלא יוה"כ שבתות מנין ת"ל תשבתו ימים טובים מנין ת"ל שבתכם הא כיצד *כל מקום שיש בו שבות מוסיפין מחול על קדש ור"ע האי ועניתם את נפשותיכם בתשעה מאי עביד ליה מבעי ליה לכדתני חייא בר רב מדפתי *)דתני חייא בר רב מדפתי ועניתם את נפשותיכם בתשעה וכי בתשעה מתענין והלא בעשירי מתענין אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב

כאילו

שמות לד · ויקרא כה · ויקרא כג · שם

*) ברכות ח: פסחים סח: יומא פא:

ורבנן · דלא ילפי מוקדשים שהקדש מתחילתו ולא איצטריך להו למעוטי סופה דלשי' ליה הכי שנת החמשים אתה מונה ולא אתה מונה שנת היובל שנת חמשים לסוף יובל שעבר ולאחד למנין יובל הבא ולא אתה מונה שנת היובל הבא אלא משנה שלאחר היובל: ולאפוקי מדר' יהודה · דאמר במסכת נדרים שנת חמשים עולה לכאן ולכאן שנת היובל ושנה ראשונה לשמטה הבאה: אין צריך לומר חריש וקציר של שביעית · דעל כרחך אע"ג דרישא דקרא בשבת קאי דכתיב ששת ימים תעבוד סיפיה אשביעית קאי דאי אשבת חריש וקציר הוא דאסור שאר מלאכות מי שרו: חריש של ערב שביעית · שלא יחרוש שדה אילן ערב שביעית חריש שמועיל לשביעית: וקציר של שביעית · כגון תבואה שהביאה שליש בשביעית *אתה נוהג בה מנהג שביעית בשמינית: ר' ישמעאל אומר מה חריש רשות כו' · ולא דבר הכתוב אלא לענין שבת כדכתיב ביה וביום השביעי תשבות בחריש ובקציר תשבות בא ללמדך מה חריש אין לך חריש של מצוה ואפילו לזרוע לצורך עומר ושתי הלחם שהרי אם מצא חרוש אינו חורש ולאי אוסרו לך בשבת אף קציר שלאי אוסר לך בשל רשות לאי אוסר לך: יצא קציר העומר שהוא מצוה · שלעולם אינו קוצר מצוה לקצור ויש לך ללמוד מכאן שדוחה את השבת: מערב · לילה הוא ועד בכלל: כל האוכל ושותה כו' · דהכי קאמר קרא ועניתם בתשעה אכילת תשעה לאי קורא עינוי וכיון דאכילתו עינוי חשיבה כל דמפיש באכילה ושתייה טפי עדיף דהא מדקאמר בערב על כרחך לא מקפיד אעינוי דתשעה וכי קרי עינוי בתשעה אכילה ושתייה דידיה קרי עינוי:

יובל

ואי אתה מונה שנת החמשים אחת · כלא ויש גרס דאין שנת חמשים ראשונה לשביעית הבאה: ולאפוקי מדר"י · אומר ר"י אע"פ שהלכה כרבי יהודה דאמר שנת החמשים עולה לכאן ולכאן מדאמרינן בפרק קמא דע"ז (דף ט: ושם) בשמעתא דתנא דבי אליהו גבי מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע קאי נשקול מכל מאה תרתי ועדי אפרטי וכל הסוגיא כדבריו ועוד דסתם מתניתין דהכא אתיא כרבי ישמעאל דפליג ארבנן דפליגי על רבי יהודה ועוד דלר' ישמעאל מקדשין חדשים ואנן קי"ל כסוגיא הש"ס שמקדשין חדשים ור' יוסי נמוקו עמו קאי כרבי ישמעאל בפ"ק [דקדושין] (דף מ:) דאית ליה דיובל בתחילתו משמט ובערכין בסוף [המקדיש שדהו] (דף כח:) מוכח דמאן דאית ליה מתחילתו משמט סבר לה כרבי ישמעאל דאמר מר"ה חיילא יובל [אבל לא נראה דהא אומר התלמוד הכא ובפ' (*אין נערכין) (ערכין דף יב ושם) לאפוקי מדרבי יהודה] ומיהו אין ראיה גמורה מהא דקאמר הכא ובערכין לאפוקי מדרבי יהודה דאשכחן בפרק המגרש (גיטין דף פה:) אתקין רבא בגיטין מן יומא דנן ולעלם לאפוקי מדרבי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו אע"ג דרבא גופיה פסק כוותיה בית טולין (ב"ב דף קלו·) וכן בפ"ק דכתובות (דף י·) לאפוקי דרשב"ג דאמר כתובה דאורייתא וקיימא לן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו והיא משנה בפרק בתרא דכתובות (דף קי:): **שהרי** כבר נאמר שדך לא תזרע · תימה הא איצטריך למאן דאמר בריש מועד קטן (דף ג·) (א) דחורש בשביעית לא לקי דקאמר תולדות מחייב אאבהתייהו לא מחייב אלמה מכדי זמירה בכלל זריעה ובצירה בכלל קצירה למאי הלכתא כתביניהו רחמנא למימר דהני תולדות מחייב אאבהתייהו לא מחייב אלמה אפי' תולדות דכתיבי אבות דידהו לא מחייב אלא אהנך דכתיבי בהדיא וא"כ צריך לכתוב חרישה לאשמועינן דאסירה וי"ל דעיקר דיוקא מקציר ומדקציר לתוספת חרישה נמי לתוספת* : **וקציר** של שביעית · פי' הריב"א בקציר ספיחים שהביאו שליש בשביעית דאי דנזרע כיד בשביעית מלא תזרע נפקא ולאו קושיא דהוי נמי · מהן לא נזרע נפקא לן בפרק מקום שנהגו (פסחים ד' נא: ושם) לפי' ר"ת דאסר ספיחים אפילו קודם ביעור כדין נזרע ביד ואף באכילה תרי קראי בספיחים למה לי ולפירוש רש"י דהתם ניחא וי"ל דספיחים לא אזלינן בתר הבאת שליש וכי אסרינן ספיחין מהן לא נזרע היינו דנלקטין בשביעית קמ"ל בחריש ובקציר ואי מהכא לא הייתי אוסר לאכילה אלא לסחורה קמ"ל הך לא נזרע : **וקציר** של שביעית היוצא למוצאי שביעית · דוקא כי אורחיה אסור לקצור אבל ע"י שינוי מותר אפילו בשביעית כדאמר בת"כ דורים ואת ענבי נזירך לא תבצור כדרך הבוצרין מכאן אמרו תאנה של שביעית אין קוצין אותה *במוקצה אבל קוצה אותה בחרבה וה"נ תנן בפ"ח דשביעית (משנה ו) והא דתניא בתורת כהנים מן המשומר אי אתה בוצר *אבל אתה בוצר מן המופקר משמע נמי כדרך בצירה אסור וע"י שינוי שלא כדרך בצירה מופקר שרי ומשומר אפילו שלא כדרך בצירה נמי אסור ושומרי ספיחים בשביעית דפרק הבית והעליה (ב"מ דף קיח·) שומרי ספיחים בשביעית נוטלין שכרן משום עומר ושתי הלחם א"כ אסור כיון דמשומר ואמאי לא אמרינן מן המשומר לישראל וי"ל דלא היה שמירה ממש דלא הוו צריכים לשמירה מפני אדם דמחליין היו פורשין כשהיו יודעין שהן לצורך עומר ולא היו שומרין אותן אלא מבהמה וחיה ועוף : **ורבי** ישמעאל מוסיפין מחול על הקודש מנא ליה · תימה לר"ת הא אמרינן פ"ק דמועד קטן (דף ד·) (ג) הלכתא לרבי ישמעאל קראי לר"ע דעשר נטיעות הלכה למשה מסיני וכיון דהלכתא למשרי ילדה ממילא זקנה אסורה ותירץ ר"ת דהכא מיבעי ליה בתוספת של אחר שביעית מנא ליה וכתנס דמק דכיון דשביעית גופה מהלכה לא ילפינן מינה שבת ויוה"כ וי"מ דאין דנין ק"ו מהלכה והשתא לר' ישמעאל איצטריך קרא משום שבת וי"ט ואיצטריך הלכתא למשרי ילדה והא דלא משני הכי במ"ק* לר"ע דאיצטריך קרא ללמד על שבת וי"ט ויוה"כ משום דמהלכה לא ילפי' דא"כ לא הוי ליה למכתב קראי גבי שביעית כיון דלשביעית גופיה לא צריך אלא ללמד על אחריני : **כל** מקום שנאמר שבות · ואתא לרבות שביעית : **ורבי** עקיבא האי ועניתם מאי עביד ליה · דר"ע הוה יליף שלא מקציעים שבת וי"ט ויוה"כ דשלא מודו דתוספת יוה"כ דאורייתא כדאמרינן בפרק שואל (שבת דף קנ:) ובפרק התכלת (מנחות דף ל·) וק"ק דבפ' מקום שנהגו (פסחים דף נד: ושם) בעי למימר דהא דיוה"כ ספקו אסור בבין השמשות שלו איירי ואמאי הא אפילו ודאי יום סמוך לחשיכה אסור בכניסתו או ודאי לילה סמוך ליום ביציאתו משום תוספת וכמו כן קשיא בפרק במה מדליקין (שבת דף לד·) דתנן ספק חשכה אין מדליקין ואמאי משום דספי בתוספת משום נקיט הכי ועוד דלרבן גמליאל דפרק קמא דתענית (דף י:) לית ליה תוספת כלל דקאמר התם נמנו על שני פרקים הללו והתירום בכומר פסח ועצרת ומפרש בירושלמי בריש מסכת שביעית בשעה שהתירו למקרא כמו ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך מה ערב שבת בראשית אתה מותר לעשות עד שתשקע החמה אף כל ערב (*שבת) אתה מותר לעשות עד שתשקע החמה וטעם זה נמי איתא בריש מ"ק (ד' ד·) יליף שבת שבתון משבת בראשית מה להלן היא אסורה לפניה ולאחריה מותר כו' אלא דלא קאי כמסקנא הכי אלא דגמירי הלכתא בזמן שבהמ"ק קיים דומיא דניסוך המים ולפי אותה מסקנא יתכן לפרש הלכתא כר"ע וקראי לבזמן שאין בהמ"ק קיים ומיהו לרבי דאמר שביעית בזמן הזה דרבנן לא אתפשר :

כלונו

*) [וע"ע תוס' ע"ז ט: ד"ה מאן]

עין משפט
נר מצוה

כד א מיי' פ"י מהל' שמיטין הלכה ו [illegible]
כה ב מיי' פ"ג מהל' שביתת עשור הלכה [illegible]
כו ג מיי' פ"ד [illegible] הל' יג :
כז ד מיי' פ"א מהל' תמידין הלכה ו סמג עשין קצט :
כח ה מיי' פ"א מהל' שביתת עשור הל' ו סמג לאוין סה ועשין לב טוש"ע א"ח סי' תרח סעיף א :
כט ו ז] טוש"ע א"ח סימן תרד סעיף א :

[מנחות סג:]

יומא פא:
[מלה זו צ"ל סמוכה שהוא דף לג: וע"ב]

רבינו חננאל

לאפוקי מדר' יהודה דאמר שנת החמשים עולה למנין היובל ועולה למנין ו' שביעית כלומר ורעין ה'שנים והיובל עולה למנין ששית ושנים ומ"ט השביעית · ושמעינא דמוסיפין מחול על קדש מהא דכתיב בחריש ובקציר תשבות וא"ר עקיבא חריש של ערב שביעית שנכנס בשביעית וקציר של שביעית כלומר הספיחין שצומחין בשביעית ולא הספיק לתלשן ונכנסו למוצאי שביעית שמשביתין*) בשנת השביעית · ור' ישמעאל אומר לא בא זה הכתוב אלא להקיש קציר לחריש ולאסור קציר של רשות כמו חריש של רשות · ומשמע שמעינן כי קציר העומר שהוא מצוה מותר אבל שמוסיפין מחול על הקודש מהא נפקא מדתניא ועניתם את נפשותיכם בתשעה להודיע יכול בתשעה ת"ל בערב · [אי בערב] יכול [וכו'] עד מקום שנאמר שבות מוסיפין מחול על הקודש . ור"ע האי ועניתם את נפשותיכם מיבעי ליה לכדתני חייא בר רב מדפתי דתני וכו' ·

גליון הש"ס

גמ' כ"מ שיש בו שבות ק"ל לפירש"י דלא הו"ם בן ויליף מכיפורים. הא מוכח לא מצינו למילף רק דין תוספת לענין איסור מלאכה אבל לענין עינוי ביוה"כ מנ"ל דהא אין ללמוד עינוי ממלאכה כמה מלים דמה למלאכה דעשה בשבתות וי"ט ונמ"ש · וביותר קי' אפשר לענין מלאכה לא בשביעי' הוא אסור בשי' מדאורי' רק חרישה וקצירה אבל לא נטיעה כמ"ש תוס' ר"ה ושותר לקיימן ול"ב [illegible]

מסורת הש"ס

נדרים סא· ערכין יב: לג·
שביעית פ"א מ"ד מו"ק ג: מכות ח:
[וע"ע תוס' מ"ק ג: ד"ה שהרי]
גירסת רש"א במקומו
[דף ג:]
[צ"ל שבתות שנים]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה שהרי כו' דחורש בשביעית נ"ב פי' תולדה דחורש דהיינו מקשקש תחת הגפנים כדאיתא שם להדיא בדף ג' לגבי חורש דלאו מלאכות בכלל דלקי עליה בשביעית דלאוו אלא מדרבנן ועיין בתוס' דף יב ע"א וכמ"ש לשם : (ג) בא"ד ור' ישמעאל כו' פ"ק דמועד קטן דעשר נטיעות הלכה למשה מסיני והלכתא לר' ישמעאל קראי לר"ע וכיון דהלכתא :

הגהות מהרי"י לנדא א] [illegible] ; ביוה"כ ושבת מכל תוספת בשאר מלאכות [illegible] רש"י ד"ה וקציר וכו' [illegible] תוס' ד"ה וקציר של שביעית היוצא וכו' אבל אתה בוצר מן המופקר [illegible]

---

*) אולי צ"ל [illegible]

Copyright (c) www.e-daf.com